

הביאני הדרין

גליון 245

מדרן רבינו ראש הישיבה שליט"א

נשיאות לב

מתוך דברים שנשא בהיכל ישיבת 'כנסת יצחק' לצעירים מצוינים במודיעין עילית, סיום פרק חזקת הבתים, יום רביעי כ"ט אדר ה'תשפ"ג

החיים, שהחכמה הראשונה זה היראת שמים, ואת זה האדם רוכש לבד.

ואולי אפש"ל עוד בזה, דמש"כ דהקב"ה מביא חכמה למי שכבר חכם, החכם שצריך להיות לפני קבלת החכמה, זה החכמה מש"כ הרמב"ן פה, אשר נשאו ליבו.

בגמ' בברכות מ. א"ר זירא ואיתימא ר' חנינא בר פפא בא וראה שלא כמדת הקב"ה מדת בשר ודם מדת בשר ודם כלי ריקן מחזיק מלא אינו מחזיק אבל הקב"ה אינו כן מלא מחזיק ריקן אינו מחזיק. והיינו שמה שאנחנו רגילים בדברים גשמיים שבשביל למלאות דברים צריך להכין כלי, ושיהיה ריק שיוכלו למלאות בו. אמנם במידת הקב"ה המילוי הוא הוא יוצר את הכלי קיבול זה באין כאחת לא מכינים כלי קיבול ואחרי זה נכנס שם חכמה ותורה, החכמה עצמה התורה עמה היא יוצרת את הכלי, אין פה כלי מוקדם ואחרי זה ממלאים בו, אלא עם המילוי נוצר הכלי קיבול.

וביותר מכך, אם מעמידים את הכלי בלי המילוי זה הפרעה, כי אז אתה כאילו אומר אני קודם כל שם פה בסיס, והכלי הוא דבר בפני עצמו, ואחרי זה אני מכינים בזה את התורה, זה כבר יוצר חציצה והפרעה לתורה, אל תכין שום כלי גשמי תן לתורה ליצור בך את הכלי מיניה וביה.

כמש"כ (סוטה כא:) א"ר יוחנן אין דברי תורה מתקיימים אלא במי שמשים עצמו כמי שאינו, פשוטם של דברים זה אינו דוקא ענוה, אלא התורה מתקיימת שאין שום דבר אחר חוץ ממנה, אין אפילו את הכלי ששמתי אותו כדבר בפני עצמו לפני, בלי שום הקדמות בלי שום סיוע חיצוני.

כשצריך להקים משכן, אז גם אם לא למדתי כלום, ואין לי אפ"י ידים לך, הידים עדיין רגילות לעבודות גסות מהעבודות פוך ביציאת מצרים, אבל יש לי את הנשאו ליבו - אז יש לי את החכמה הזו, זה היהיב חכמה לחכימאין, וזה הבלב כל חכם לב

'ראה קראתי בשם בצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה' - והטעם כי ישראל במצרים פרוכים בעבודת חומר ולבנים לא למדו מלאכת כסף וזהב וחרושת אבנים טובות ולא ראו אותם כלל והנה הוא פלא שימצא בהם אדם חכם גדול בכסף וזהב ובחרושת אבן ועץ וחושב ורוקם ואורג כי אף בלומדים לפני חכמים לא ימצא בקי בכל האומניות כלם, והיודעים ורגילים בהם בבא ידיהם תמיד בטיט ורפש לא יוכלו לעשות בהן אומנות דקה ויפה, ועוד שהוא חכם גדול בחכמה בתבונה ובדעת להבין סוד המשכן וכל כליו למה צוו ואל מה ירמוזו, ולכן אמר השם למשה שיראה הפלא הזה וידע כי הוא מלא אותו רוח אלהים לדעת כל אלה בעבור שיעשה המשכן, כי היה רצון מלפניו לעשות המשכן במדבר ולכבודו בראו כי הוא קורא הדורות מראש.

זה החכם לב, וזה הנשיאות לב, אם אתה מרגיש 'ייגבה ליבו' ואתה מגיע, אז אתה מקבל את זה, כך הוקם המשכן, בגמ' בסנהדרין מבואר שבצלאל היה בעת הקמת המשכן בן י"ג שנה בלבד, כבחור בר מצוה הוא מתוכו עם משה רבינו מה לעשות קודם את הקמת המשכן או קודם את הארון, ובאמת הוא דבר פלא.

ביאורם של דברים, דהנה בגמ' בברכות - אר"י אין הקב"ה נותן חכמה אלא למי שיש בו חכמה, שנאמר יהב חכמה לחכימין וגו', וידועה הקושיה דא"כ החכמה הראשונה מאין תמצא, וביאר בנפש

אינה דומה שמיעה לראיה, אני שומע כל הזמן על השטיגען הנפלא, אבל כשרואים מקרוב זה אחרת.

בחור נמצא בישיבה קטנה בערך מאז עמדו על דעתו בגיל הבר מצוה ואז הוא לומד שלש שנים בישיבה קטנה שזה החזקת ג"ש, ובחור צריך לדעת שהג"ש הללו מי שבאמת מנצל אותם זה החזקה לחיים כולם, ההתחלה מגיל הבר מצוה שאדם מקבל את הדעת ועכשיו יושב ברצף 'חזקתן ג"ש' מיום ליום' הוא קונה פה קנין לכל החיים, ורואים את זה מהנסיון בחור שהשקיע בישיבה קטנה אז יש לו את היסודות בכל, גם בלימוד וגם בירא"ש, ושם זה נקלט, בישיבה גדולה כבר יותר קשה לעשות את זה, דוקא בג"ש הראשונות זה מעמיד אצל הבחור כקנין עמוק בנפשו.

אבל צריך שתהיה חזקה עם טענה, לא מספיק להגיד אני יושב פה כי לא אמר לי אדם דבר מעולם, זה אינה חזקה, אם אתה לא יודע אם זה שלך או לא אז ג"ש לא יעזרו לך, זה חייב לבוא עם הרגשה של אני רוכש פה קניינים לכל החיים, ואז ע"י אותם ג"ש אני קונה פה בעלות על עצמי על הנפש שלי קנין אמיתי בתויר"ש, אבל חייב לבוא עם טענה.

אנחנו עומדים ער"ח ניסן, ראש חודש הוא יום הקמת המשכן, ובהקמת המשכן כתוב 'ויבאו כל איש אשר נשאו לבו וכל אשר נדבה רוחו אתו הביאו את תרומת ה', אומר הרמב"ן וז"ל: 'על החכמים

העושים במלאכה יאמר כן, כי לא מצינו על המתנדבים נשיאות לב אבל יזכיר בהם נדיבות, וטעם אשר נשאו לבו לקרבה אל המלאכה כי לא היה בהם שלמד את המלאכות האלה ממלמד או מי שאימן בהן ידיו כלל, אבל מצא בטבעו שידע לעשות כן, ויגבה לבו בדרכי ה' לבא לפני משה לאמר לו אני אעשה כל אשר אדני דובר, עכ"ל. למרות שמעולם לא למדו את המלאכה אבל הנשיאות לב לעמוד לימין משה לעשות ככל שיצטווה, וכמו שפי' בפר' כי תשא שזה באמת היה נס, עה"פ

בהדרת כבוד נשגד את ברכוהינני

למדרן רבינו ראש הישיבה שליט"א

ולנו"ב מנב"ז הרבנית אם הישיבה זלטיט"א

לרגל השמחה הגדולה בנישואי הנכדה

בז' לחזתנו הרה"ג רבי אליהו חיים מיזלס שליט"א

יה"ר שיעלה היוווג יפה לבנין עדי עד

ויראו מהם ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה

לא מסוגל, מודד את האפשרויות שלו בהתמדה בכשרונות, ופה הוא הורס לעצמו, זה לא קשור למדידות, החכמה תיצור בך את הכלי, ותהיה בטוח בזה, כך קיבלנו את התורה.

שמחתי לראות פה את הנשיאות לב, איך בחורים צעירים רכשו פה ידע של עשרות דפי גמ' בשליטה מלאה, בצורה מיוחדת כל כך, אני שומע כל הזמן על הריחאת דאורייתא שיש פה ב"ה.

יוצאים לבין הזמנים צריך מאוד להשמר, צריך קצת לנוח, אבל גם המנוחה צריכה להיות עם נשיאות לב, הנחה על מנת לכתף, זה המשך של החזקת ג"ש, ללכת עם נשיאות לב להרגיש כמה הצלחתי הזמן הזה, כמה רכשתי במהלך הזמן בתורה ובירא"ש, ולהשמר לא לאבד את זה חלילה. כמוכן מתוך שמחה.

מגיעים לליל הסדר, לחדד את הרגשות של הנשיאות לב, של ה'אתה בחרתנו', של 'ורוממתנו', ותפקידנו לשמור ולשמר את הכלי מלא גם בבין הזמנים, מה שצריך לעזור בבית צריך לעזור, אבל לקבוע את הזמנים שח"ו לא עובר יום בלי חלק מהביטוי של החזקת ג"ש מיום ליום כפשוטו. ואז יתקיים בנו שמחים בצאתם וששים בבואם, לצאת בשמחה בהרגשה של כמה רכשנו, איך נכנסתי לזמן חורף תשפ"ג ואיך אני יוצא ממנו. ויה"ר שנזכה לאכול מן הזבחים ומן הפסחים בזאת השנה.

רבותינו שליט"א בכתיבת האותיות לספר התורה

שיוכנס אי"ה בשבוע הקרוב לכיהמ"ד דהניכי הישיבה במודיעין עילית

הסוד שצריך רק לפתוח את הפה, הקב"ה נותן חכמה והוא יוצר את הכלי עם המילוי ביחד.

מעשה המשכן בא ללמד אותנו איך היחס הנכון לתורה ולירא"ש, שבחור ידע שאם הוא לא מקבל מה שצריך לקבל ברוב המקרים כי חסר לו בנשאו ליבו, הנשאו ליבו בנוי על בטחון בקב"ה באמת ברורה, 'בעבור אבותינו שבטחו בך ותלמדם חוקי חיים - כן תחננו ותלמדינו'.

להיות בטוח בה' יתן חכמה מפיו, בהרחב פיך ואמלאהו, המשכן לימד אותנו שע"י הנשיאות לבב מקבלים את הכל.

כמו שהתחלנו הג"ש של הישיבה קטנה צריכה להיות עם טענה, והטענה היא טענת נשיאות לב, להיות בטוח בקב"ה שאני רק צריך להעמיד את עצמי, לא קשור כמה אני מוכשר, כמה אני מוצלח, שום דבר, תעמיד את עצמך בנשיאות לב ב'ויגבה לבו בדרכי ה', אז תוכל לקבל את הכל, כך קונים את החזקה הזו, כלי ריק לא מחזיק האדם מתחיל לבדוק את עצמו ככלי נפרד האם אני כן מסוגל אני

שנשאו ליבו. תהיה חכם להבין את הנקודה הזאת שהדברים לא קשורים אליך, פתח פיך ואמלאהו, הקב"ה נותן את החכמה, רק תפתח את הפה. החכמה מאין תמצא כשאין כלום יש רק תורה.

בצלאל בן י"ג שנה בלבד, בבר מצוה הוא היה חכם היה לו נשיאות לב בבר מצוה, הוא ידע את

מכתב ראש ישיבת 'בית דוד' מרן הגר"צ שינקר זצ"ל לילבלחט"א מרן המשגיח שליט"א מובא לרגל היארציי"ט שבת קודש ויקרא ג' ניסן

"העיקר לדאוג לישיבות הקדושות"

אייר תשנ"ה

לכבוד הרב הגאון מזכה הרבים לתורה ויר"ש וכן להקנות השקפות יקרות וישרות לפי דרכי התורה והיראה הרב טוביה נוביק שליט"א

ישנם דברים שקשה להעלותם על הכתב ופעמים אפילו בע"פ, אך בכ"ז אכתוב הדברים אשר קיבלתי מפי רבותינו.

המשגיח זצ"ל לא נתן להתעסק בכל זכוי הרבים כמעט, להשוואלים לדעתו, (ויבואר בהמשך הדברים, וזכורני שפעם אמר לי שאינו יוצא בגלוי לנגדם, אף שאין דעתו נוחה, כי בכ"ז הם פועלים), ולהבדיל בין חל"י מרן הרב שך שליט"א גם כשהיה מסגרות לפעול כפי רצונו היתה הוראתו [שרק] לכאלה שאין הדבר מפריע ללמוד, (דהיינו אם זה אינו מטריד את דעתו ומפריע ללימודים), וק"ו לאלה שלומדים וכדי לעסוק בדברים אלו צריכים להפסיק ללמוד או שיתעניפו ועייזו יצטרכו למעט בלימודים אין להם לעסוק בזה, (אחרים אמרו לי משמו, שבזמן האחרון שינה דעתו, אך כעת בזמן האחרון נכנסתי לשואלו ואמר לי ברור שאין שינוי בדעתו), וכמה פעמים דיבר ע"ז עם אנשים וכן עם בעלי ממון שהעיקר לדאוג לישיבות הקדושות ולא למוסדות שעוסקים עם בעלי תשובה.

כ"ז עסקינן בזכוי הרבים ע"י ת"ת, דהיינו שיעורים וכדו', בזמן האחרון התחילו גם לעסוק בויכוחים, וזה המשגיח ז"ל דעתו היתה שזה איסור גמור, כיון שאפשר לשמוע דברים אסורים המקררים מאמונה, וחיך קודמים, וכזרק עצמו לכבשן האש, (ובדעתי להכנס בימים אלו למרן הרב שך שליט"א על פרט זה אם גם דעתו כן), ואף לאלה המבינים ועאכו"כ לתמימים שאפשר לשואלם ואין יודעים להשיב ח"ו.

והנה מש"כ בענין הגישה לעוסקים עם הבעלי תשובה, וכן המחברי ספרים עבורם שסטו מהקו המסור בידינו מהתורה ומאבותינו, הדברים ישירים ונכוחים.

--- והנה דברים אלו צריכים זהירות יתירה, כי למעטים יובנו הדברים, ואשרי לו שעוסק בזה ומעורר בזה בדור כזה שנסתרה החכמה והדעת, ובפרט בהשקפות שמעטים ביותר מבני התורה שרוצים להבין ומבינים ולו מעט, ואשרי חלקו ואשרי חלקו שמעורר להסביר דברים אלו, ואפילו שיבינו מעט מהלומדים גם כדאי הדבר מאד.

והנה הפעם אבוא בקצרה

הדו"ש והמכברו

צבי שינקר

בזאת התורה

ע היא לע עוז ואורה

נציל ונשיש

בשיר וקול תודה לאלקינו ברוך שיר ושבח לנותן התורה
 אשר בהר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו
 שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה לעת סיום כתיבת ספר
 התורה אשר נכתב ברוב פאר והידור
 ע"י ידידנו מחשובי חברי קהילתנו שליט"א
 ויוכנס לביהמ"ד לע"ג הר"ר חיים שמחה דוד ז"ל ומרת יוכבד ע"ה סקס
 נתכבד בזאת להזמין את ציבור בני התורה תושבי עירנו
 לשוש עמנו משוש

במעמד הכנסת ספר התורה
 לבית מדרשנו שע"י חנכי ישיבת כנסת יצחק-זדורה
 אשר יתקיים בס"ד ביום שני ה' בניסן ה'תשפ"ג
 בקהל רב והמוזן הוגג לשמחת גומרה של תורה
 בהשתתפות מרנן רבני הישיה"ק ורבני העיר שליט"א

• סדרי המעמד •

18:15 - 'ועתה כתבו לכם את השירה הזאת'

סיום כתיבת ספר התורה בבית ידידנו הרה"ג ר' חיים יעקב זקס שליט"א
 רח' נתיבות המשפט 56

18:45 - 'ודוד מפוז ומכרכר בכל עוז לפני ה'

תהלוכת ספר התורה בתופים ובמחולות ובאבוקות של אור ברחובה של עיר
 לעבר בית מדרשנו רח' מרומי שדה 13

20:00 - 'שאו שערים ראשיכם ויבא מלך הכבוד'

הכנסת ספר התורה להיכל בית מדרשנו בשירה וריקודים לכבודה של תורה
 20:40 - תפילת מעריב

בברכת התורה

משפחת זקס

גבאי ומתפללי ביהמ"ד

אין קדושה כתורה ואין רוצייה בישראל

הגאון רבי מרדכי גוטסגזדה שליט"א

שלא שינו את שמם

לקט מדברי רבותינו הפוסקים וגדולי הדורות זיע"א בעניני נתינת השם

אברהם יצחק ויעקב - ומשה

כתב מרנא החיד"א (שם הגדולים' שם): וראה זה חדש שלא מצינו בתנאים שבמשנה והברייתא תנא ששמו אברהם, וגם באמוראים לא מצאתי כעת בספר יוחסין, כי אם באמוראים מייתי תני אברם. גם שם יצחק בתנאים שבמשנה לא יש מי ששמו יצחק, אך בברייתא ובזוהר הקדוש יש. ובאמוראים הרבה יש ששם יצחק. ובשם יעקב יש זכר במשנה ובברייתא, והרבה בש"ס. ומהגאונים ואילך נשתרכבו שמות אברהם יצחק ויעקב בגאונים וברבנים ובכל המון ישראל עד היום הזה. ע"כ. [וראה עוד ברמב"ם (פ"ו מהלכות ממונים ה"ז): אבל השמות שקוראים בהן כל העם, כגון אברהם יצחק ויעקב משה ואהרן וכיו"ב, ע"כ].

עוד כתב: וגם באות מ"ם להלן (ערך רב משה גאון) הבאתי שמצאתי בכת"י מי שהפליא שלא היה בתנאים ואמוראים מי שנקרא משה עד הגאונים, ע"כ. ולהלן שם כתב: מצאתי כתוב בס' כתי" לא היה שום תנא או אמורא שנקרא משה, והוא פלא וסוד. והיינו דאמרי אינשי על הרמב"ם ממש ועד משה וכו' שלא היה תנא או אמורא שנקרא משה עכ"ד.

וראה עוד בזה בשו"ת דברי יציב (שם אות ה), והעיר עוד להא דגם שמות "דוד" ו"שלמה" לא מצינו בתנאים, וכן שמות השבטים "גד" "אשר" ו"נפתלי" ע"ש. [וע"ע להלן שם סי' קא]. ועוד הראו בענין זה לדעת המהר"ץ חיות (ניטין ג ע"א) בזה, ובבית אהרן (כללי הש"ס ח"ב אות תלט).

"כמעט איני מבין את שמותיהם..."

בשיחה שנשא מרן המשגיח דפוניבז' רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל, אמר: איתא (ויקרא רבה לב, ה) בזכות ד' דברים נגאלו אבותינו ממצרים, שלא שינו את שמם - - - ראובן ושמעון נחתי ראובן ושמעון נפקי, שלא היו קורין לראובן רופוס וכו', והוסיף (במאמר המוסגר): "היום בזמנינו משנים אנשים שמותיהם, נותנים לי לעיתים פתקאות לתפילה, וכמעט איני מבין את שמותיהם, כאילו כביכול שמות העבריים אינם ראויים". (אור יחזקאל אמונה עמ' רלא)

איתא במדרש רבה (בראשית לו, ז): רבי יוסי אומר, הראשונים ע"י שהיו מכירים את ייחוסיהם, היו מוציאים שמן לשם המאורע, אבל אנו שאין אנו מכירים את ייחוסינו, אנו מוציאים לשם אבותינו. רשב"ג אומר, הראשונים על ידי שהיו משתמשין ברוח הקודש, היו מוציאים לשם המאורע, אבל אנו שאין אנו משתמשין ברוח הקודש, אנו מוציאים לשם אבותינו, ע"כ.

ובמדרש תנחומא (פרשת האינו ז'): לעולם יבדוק אדם בשמות לקרוא לבנו הראוי להיות צדיק, כי לפעמים השם גורם טוב או גורם רע וכו'.

וכנודע בעניני נתינת השם הרי שישנם ענינים עמוקים, ופרטים למכביר, וקצר המצע. ולהלן יבואו מקצת דברים בכמה מעניני השמות שדנו בהם רבותינו הפוסקים וגדולי הדורות זיע"א.

שמות שקודם אברהם אבינו ע"ה

בשו"ת המבי"ט (ח"א סי' רעו) כתב שאין ראוי לקרוא בשם "אדם" או "נח" או "שם" ו"עבר", דאין להעלות שם אלא מאברהם אבינו ע"ה ואילך וכו'.

ואלו דבריו: וכן נראה לי משורת הדין שאין להעלות שם אלא מאברהם ואילך, "עקב אשר שמע אברהם בקולי" כו', ולבניו לא קם כמוהו ולא יקרא בישראל לכתחילה שם "אדם" ולא "נח", דהנודר מבני נח מותר בישראל, כמו ששינו בנדרים (לא ע"א). אפילו "שם" ו"עבר", דלא מסקינן שם אלא בשם מי ששמר את התורה

כולה. והנקרא בשם "יפת" וכיו"ב מאשר קדמו לאברהם, אינו בכלל מי שעמלו בתורה ועושה נחת רוח ליוצרו גדול בשם טוב ונפטר בשם טוב וכו'. עכ"ד.

ובכנסת הגדולה (הגהות הטור יורה דעה סי' רסה אות ה) תמה שהרי מצינו באמוראים רבי בנימין בר "יפת", וחי' שאביו של רבי יפת פרץ גדר חכמים וזכה לכן גדול בתורה ובחסידות כרבי יפת, ע"כ. והובא בבבב"י יוסף (יורה דעה שם סק"ו), והוסיף דכיו"ב יש להעיר מעקביא בן "מהללאל". וסיים דהעולם אין נוהרים בזה, קראו בשמותם אדם נח וכיוצא. ע"כ.

ועוד האריך בזה החיד"א בספרו 'שם הגדולים' (מערכת גדולים אות א סי' ק לד), ובנידון מקורו וטעמו של המבי"ט [ובפנימיות וסוד הדברים]. ובהגהות מנחת ציון (על שו"ת) ציין לזה עוד מדברי ספר חסידים ע"ש. וראה עוד ביוסף אומץ (סי' יא).

בשו"ת דברי יציב - מהאדמו"ר מקלויזנבורג זצ"ל - (אה"ע סי' ק אות ב) כתב ליישב דעת המבי"ט, די"ל דהביטוי היה אחר, ואינו כשם ד"יפת" ו"מהללאל" שבתורה, ודו"ק. ע"כ.

ובפתחי תשובה (י"ד שם סק"ו) הביא עוד בשם שו"ת תשובה מאהבה (ח"א סי' לה) שאין להקפיד בזה - דלא כהמבי"ט - שהרי מצינו רבי בנימין בר יפת ועקביא בן מהללאל, וכן ראובן קרא לבנו בכורו "הנוך". [ובספר טעמא דקרא (סי' פ"ג נה) ציין עוד ל"ג מקומות שנראה שלא חשו לזה, ואף שכמה מהם יש ליישב וכו', אבל ברובם נראה שלא הקפידו ע"ז].

ועוד בענין אי קריאת שמות אברהם יצחק ויעקב ומשה, ראה מה דאיתא בצוואת רבי יהודה החסיד (אות עג) בזה, ועיי' במפרשים בכונת דבריו, [וע"ע בשו"ת מנחת יצחק (ח"ט סי' קלז)]. ובענין שם "משה" (ועוד), ראה בספר 'אביר הרועים' (עמ' פד אות קמה) בעובדא מבעל האבני נור' זצוק"ל, (וראה בראש מכתבו של הגאון המופלא רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל הנדפס בס' נרות שלמה (סי' עז) עוד בענין זה).

בס"ד י"ל קונטרס חיזוק ממרן המשגיח לזמן הבנים ניסן ניתן להשיגו בכתי המדרש בכ"ב ומודיעין עילית, ובבית מרן המשגיח

